

Noorte tööhõive suurendamiseks võetud poliitikameetmete tõhusus

Kommenteeritud kokkuvõte

Sissejuhatus

Noorte töötus on kogu Euroopas väga suur: 2011. aastal oli Euroopa Liidus töötä ligikaudu 5,5 miljonit noort. See teeb noorte tööpuuduse määraks 21,4%. 2012. aasta esimesel poolel saavutas see näitaja 22% piiri ja tõuseb ka edaspidi. Kuigi liikmesriigiti on olukord äärmiselt erinev, on paljudes Euroopa riikides noorte tööpuudus alates majandussurutise algusest kahe- või isegi kolmekordistunud. Praegu on töö 3,4 miljonil noorel vähem kui 2007. aastal ja noorte töötusest on saanud kontinendi üks suuremaid probleeme.

Seepärast on paljud Euroopa riigid võtnud meetmeid, et suurendada selle vanuserühma tööhõivet. Nad on rakendanud noorte tööhõive poliitikat, mis hõlbustab ja toetab noorte teed tööhõivesse hariduse kaudu ning püüab käsitleda mitmesuguseid küsimusi, nagu näiteks varajane lahkumine haridussüsteemist (õpiseiskamine), üleminek koolist tööle ja tööalane konkurentsivõime. Kui tulemuslik see poliitika siiski on? Mis on selle eelised ja puudused ning mis iseloomustab tõhusat poliitikat noorte töötuse vallas?

Käesolev aruanne analüüsib valitud riikides (AT, FI, FR, HU, IE, IT, ES, SE, UK) noorte töötuse leevendamiseks rakendatud 25 poliitikameetme tõhusust, täiendades analüüsi ekspertide arvamustega. Aruande eesmärk on hinnata seda, kui tulemuslikud on olnud asjaomased meetmed, analüüsides nende väljundeid, tulemeid ja laiemat mõju.

Ajal, mil järjest rohkem nõutakse riikliku poliitika aruandekohustuslikkust ning riikide rahandus muutub keerulisemaks, on oluline tagada, et poliitika tegemise lahutamatuks osaks oleks selle hindamine. Uurimus annab väärtusliku panuse debatti, kuidas lahendada Euroopa noorte üha kasvava töötuse suurt probleemi.

Poliitikataust

Euroopa Komisjon reageeris noorte kasvava töötuse probleemile esimest korda oma Euroopa 2020. aasta strateegia juhtalgatusega „Noorte liikuvus”, mille eesmärk on kvaliteetse hariduse ja koolituse, tööturuga eduka liitumise ja suurema liikuvuse kaudu „vallandada kõigi noorte potentsiaal”. Samal ajal on 2010. aasta aprillis Euroopa 2020. aasta strateegia raames vastu võetud liikmesriikide majandus- ja tööhõivepoliitika koonsuunistes rõhutatud, et liikmesriigid ja tööturu osapooled peaksid rakendama „kavasid, mille eesmärk on aidata äsja ülikooli lõpetanutel leida esimene töökoht või edasiõppimise ja koolituse võimalusi, sealhulgas praktikakohti, ning kiiresti sekkuda noorte töötuks jäämise korral”. 2011. aastal kinnitatud „Noortele pakutavate võimaluste algatus” rõhutab heade tulemustega riikidelt õppimise tähtsust.

2012. aastal kinnitas Euroopa Komisjon oma tööhõive paketi „Töövõimalusterohke majanduse taastumine” noorte töötuse vähendamise tähtsust. Ühtlasi soovitas komisjon probleemi lahendamiseks järgmisel programmiperioodil (2014–2020) kasutada näiteks noortegarantiide kaudu rohkem Euroopa Sotsiaalfondi toetust.

Paljud liikmesriigid on võtnud meetmeid, mis teatud hetkel sekkuvad noore teel tööhõivesse: mõnega neist püütakse ära hoida õpiseiskamist, teistega saavutada kooli äsja pooleli jätnute reintegreerimist. Samuti on võetud meetmeid, millega püütakse muuta üleminek koolist tööle sujuvamaks või suurendada noorte tööalast konkurentsivõimet. On ka meetmeid, millega püütakse kaotada kõigi või erivajadustega noorte ees püsivaid tõkkeid.

Peamised tähelepanekud

Käesoleva uurimuse järelendus on, et liikmesriigid on noorte töötuse leevendamiseks võtnud väga mitmesuguseid meetmeid. See tõstab esile asjaolu, et noored ei ole homogeenne rühm, mistõttu neile suunatud poliitikameetmeid tuleb kohandada noorte spetsiifilistele vajadustele eri eluetappidel. Selgitati välja noorte tööhõivemeetmete eri tüüpide eeliseid ja puudusi.

Selgus, et enamikus ELi riikides selliseid meetmeid üldiselt põhjalikult ei hinnata, isegi kui hindamiskultuur liikmesriigiti väga erineb. Ligi pooltel läbivaadatud meetmetel ei olnud kvantitatiivseid eesmärgi, nagu näiteks programmis osalejate arv. Ainult kolmel meetmel oli taotletava tulemuse kohta määratletud mõõdetavad eesmärgid, nagu näiteks tööturule naasnud osalejate osatähtsus. Seetõttu oli meetmete tulemuslikkust ja tõhusust raske hinnata, eriti võrdlevast metaperspektiivist vaadatuna.

Olemasolevate hindamiste, poliitikadokumentide, haldusandmete ning sidusrühmadega tehtud vestluste põhjal saab käesolev hindav uurimus siiski järeldada, et analüüsitud meetmed on olnud suhteliselt edukad. Ainult kolme meetme puhul ei õnnestunud kaasata kavandatud arvu koole ja osalejaid. Samuti saab järeldada, et meetmetega suudetakse üldiselt kaasata kavandatud sihtrühma: täielikult ei õnnestunud see ainult kahel meetmel 19st. Lisaks selgus nende meetmete puhul, mille kohta oli olemas piisavalt andmeid, et enamik saavutas oma eesmärgid. Osalejate jaoks ei andnud tulemust või andis selle vaid osaliselt ainult väike osa meetmetest.

Vähe oli tõendeid rakendatud meetmete üldise mõju kohta, näiteks kuidas nad mõjutavad noorte töötust või sotsiaalset tõrjutust. Arvestades enamiku meetmete väikest ulatust ja muude tegurite, nagu näiteks makromajandusliku keskkonna mõju, ei ole analüüsitud meetmete üldist mõju võimalik käesolevas uurimuses hinnata.

Poliitikasoovitused

1. Edukates meetmetes on sihtrühm on määratletud ja sihtrühmani jõudmiseks otsitakse uuenduslikke viise, luues näiteks meetmele hea maine või positiivne „bränd“ või tehes koostööd asjaomaste kogukonnarühmade või raskesti ligipääsetavate rühmadega.
2. Oluline on meeles pidada, et noorte valmidus tööturule minekuks on erinev ning meetmetes tuleb arvestada eri raskusastmega vajadustega.
3. Meetmete rakendamiseks on vaja pädevaid töötajaid, keda tuleb koolitada ja toetada.
4. Noored tuleks pigem suunata pikaajalisele püsivale teele, eelistades ebakvaliteetsete ajutiste lahenduste asemel vajalike oskuste andmist ja stabiilse töö tagamist.
5. Edukad meetmed pakuvad head karjäärinõustamist ning terviklikku juhendamist.
6. Noortele suunatud meetmetes peaks tähelepanu keskmes olema klient, mitte teenuse osutaja. Selleks tuleks sisse seada noorte infopunktid või pakkuda kohandatud, personaalset nõustamist.
7. Kui kõigi osaliste ülesanded ja kohustused on täpselt määratletud, võib aidata meetmete kulutõhusust parandada asutustevaheline koostöö ja kõigi sidusrühmade kaasamine.
8. Noorte tööalase konkurentsivõime suurendamiseks rakendatud meetmetes tuleks keskenduda tööturu vajadustele ning tagada tööandjate ja nende esindajate kaasamine.
9. Noorte töötuse probleemile tuleb läheneda paindlikult ja kooskõlas majandustsüklitega, samas kui sotsiaalne tõrjutus on struktuurne probleem, mida tuleb käsitleda järjekindlalt.
10. Poliitikakujundajate ja arendajate teavitamiseks tuleb kasutada usaldusväärset jälgimist ja hindamist.

Võrreldes ja analüüsides usaldusväärseid hindamistulemusi metaperspektiivist, saavad liikmesriigid ja EL välja selgitada parimad tavad, suurendada noorte tööalast konkurentsivõimet ja tööturul osalemist ning seeläbi vallandada kõigi noorte potentsiaal.

Lisateave

Täismahus aruanne *Effectiveness of policy measures to increase the employment participation of young people* („Noorte tööhõive suurendamiseks võetud poliitikameetmete tõhusus“) on avaldatud veebilehel <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1260.htm>.

Lisateabe saamiseks võtke ühendust teadusjuhi Massimiliano Mascheriniga: mam@eurofound.europa.eu.